

Alle, med Undtagelse af et enkelt Medlem, der i dette Punkt har en anden Mening. Jeg vil ikke negte, at jeg mener, at det ikke vilde være et Gode, selv om det kunde maas, og jeg skal sige hvorfor. Hvad trykker i Grunden Almueskolerne? Det er hovedsagelig, at vi ere nødt til at repetere og atter repetere, at vi ere nødt til at gentage i det Uendelige, og hvorfor ere vi nødt dertil? For de mange Udeblivellers Skyld. Vi maa gentage de samme Sandheder, hvad der bliver trættende og lidenligt for dem, der ere slinke, for Skolelærere som for de mere begavede Elever, og man vil ved en forlængt Skoletid blive nødt til at repetere i en endnu større Grad. Ja, dersom den høitærede Kultusminister samtidig kunde have paavist Midler, hvorved de Uformuende kunne blive i Stand til at sende deres Børn i Skole, saa vilde det have været en anden Sag, men det har han ikke gjort. Og navnlig vil jeg sige, at naar man har hørt af saa Mange, at det er vist, at Børn først i de sidste Aar egentlig lærte Noget, saa har det været ganske sandt i tidligere Tider, men jeg tror, at det mindre og mindre bliver Tilfældet. Da Skolerne vare Kampestoler, var det Tilfældet, thi da mærkede Børnene først i de sidste Aar, at der var Mening i Kammen. Naar Børn blive spurgt paa den melaniske Maade efter Bogen, svare de med Bogens Ord som en Berden, der staa udenfor, og først i de sidste Aar mærke de Meningen i Kammen; men efterhånden, som Skolerne indrettes paa en mere fornuftig Maade, paa en mere med Naturen stemmende Maade, tror jeg, at det er noget af det Fordærligste for Børn at tvinge dem til at sidde i Skolen i en endnu høiere Alder, saa at jeg mener, at selv om det kunde lade sig gjøre ved at understøtte de Uformuende, vilde det ikke være gavnligt for Skolen og Børnene. Det vilde efter min Mening snarere være rigtigt at lade Børnene komme ud og tage fat paa Grib og Skovl og arbejde for Aaor, naar de til 14 Aars Alderen ikke ere naaede videre; Tanken kan da mulig senere vækkes hos dem. Dette med Hensyn til det første Affnit. — Dernæst med Hensyn til Maaden, hvorpaa den ærede Minister vil skaffe Hverdagsundervisning, og hvad han vil gjøre overfor Kjøbstæderne, er jeg uenig med ham. Der er ikke tidligere talt om Kjøbstæderne, men jeg vil sige den høitærede Minister og Thinget, hvad de maaske kunne sige sig selv ved en lille Smule Distanse, at den nuværende Kjøbstadsordning er en Rod for Socialismen; thi for det Første have vi Statens lærde Skoler, som man sige, hvad man sige vil — kun have været for de Fornemme og Rige, i alt Fald væsentlig maaske med enkelte Undtagelser i de Byer, hvor de ere. Dernæst er der de egentlige Betalingskoler, som egentlig ere Kommuneskoler, hvor ogsaa Mellemklassernes Børn søge hen, altsaa endnu de mere Velstaendes Børn. Endelig have vi de

usle Proletariatskoler, overfyldte med Børn. Men er det ikke Naab, som tilbels med Nette have lydt fra Kjøbstæderne, at man ønsker fri Folkeskole og gaa for Byerne. Vil man saa have private Skoler, saa kan man understøtte dem privat. Hvorfor har man ikke i dette Punkt taget Hensyn til, hvad Kjøbstadscommissionen har villet, den har dog peget i den Retning? Vel har den ikke sagt med rene Ord, at det vilde være rigtigt at aflasse Betalingskoler i Byerne, men det staa tydelig at læse mellem Linjerne, at det Bedste var at staffe rigtig gode og frie Skoler tilveie og understøtte dem privat, saerlig saaledes at Fattige kunde faae Tripladser. Men er dette ikke Grunden til, at hos de Klasser, som søge den egentlige frie Skole, som gjerne kunde kaldes Fattigskole, kan det, vi kalde Socialismen, bruse frem? Jødes ikke Udskillelsen fra de mere Velhavende allerede fra Barn af? Jeg tror ikke, at det er denne Vej, vi skulde gaa. Jeg venter ikke, at den Tid skal indtræde, da vi blive lige Kloge i Danmark, saa lidt som lige rige; thi det veed jeg altfor vel, at Klogstaben og Rigdommen bero paa Anvendelsen af de naturlige Gaver, som Skaberens har nedlagt i Mennesket; men det forekommer mig, at der Intet er gjort for Kjøbstæderne, thi at der kan blive — høit regnet — et Aar flere Timers Undervisning om Aagen for en Klasse, er for mig ikke Noget; men en virkelig Udjevning i den Retning, Kjøbstadscommissionen har antydet — altsaa fra dem, der jo dog maa betragtes som Kjøbstædernes egentlige Repræsentanter — vil være Noget. Nu paa Landet, hvorledes skal Hverdagsundervisningen indrettes der? Efter Forordningen af 1814 har allerede enhver Ret til at indrette Pugeskoler; men nu kommer Lovforslaget med 2 nye Undervisninger til at faae dem oprettede, dels Præmiebestemte, og dels at den samme Lærer paa samme Tid skal undervise haade den overste og nedste Klasse. Jeg havde nær sagt, jeg har ikke set noget mere Upraktisk. Det ærede Medlem for Christed Amts 4de Valgkreds (Schjorring) sagde, at hos Skolevesenet havde alle Forstand. Dette skal jeg være meget villig til at indrømme — jeg staa ikke paa noget laugsmaessigt Standpunkt og vil ikke paastaa, at kun vi, der ere inde i det, forstaa os derpaa — naar man saa blot vilde gjøre den samme Indrømmelse, hvor der er Spørgsmaal om Embedsvesenet, Universitetet eller andre saadanne Gjenstande, og erkjende, at vi Alle godt kunne have en mere eller mindre begrundet Mening derom. Som sagt, hvad der her forslaaes er noget af det mest Upraktiske, jeg har set. Den ærede Minister siger vel i Motiverne, at Læreren vel maa kunne lyselsætte den ene Klasse og lade den anden passe sig selv ved Hjælp af en Bilerer eller Bolontær eller, hvad det nu skal være. Jeg tror, at den vil komme til at passe sig selv paa en meget behagelig Maade med at rive og splitte Kladerne og Bøgerne ad og derved give en frugtbar Anvisning